

Lauttalampi, Syöte nationalpark

Vandrare – naturen kallar, men läs ändå det här

Du får **röra dig** till fots, på skidor och med snöskor samt ro och paddla i Syöte nationalpark. Cykling är tillåten längs anvisade leder sommartid, och var som helst under den snötäckta tiden av året, förutom längs skidspår och snöskoleder. Vi rekommenderar ändå att du alltid håller dig till leden om en sådan finns tillgänglig.

Tältning är tillåten i närheten av alla friluftsanläggningar såsom dag- och ödestugor i nationalparkens rekreationszon. I vildmarkszonen får du slå läger var som helst. Zonerna ser du på den bifogade kartan. Våra friluftsrådgivare kan rekommendera Toraslampi, om du inte är rädd för spöken...

I Iso-Syöte strövområde kan du slå läger och röra dig fritt med egen muskelkraft. Där finns också fina rastplatser och leder. Gränserna för Iso-Syöte strövområde hittar du på den bifogade kartan.

Hundar är välkomna till nationalparken i koppel. Skyldigheten att hålla hunden kopplad är lagstadgad och tryggar både naturens och hundens säkerhet. I Syöte är hundar välkomna i alla stugor, men fråga gärna om det passar andra som är i stugan.

Eldning är tillåten på anvisade platser i nationalparken, dvs. i dag- och ödestugor och i vindskydd, med ved som är reserverad för ändamålet. Platserna där man får göra upp eld hittar du på kartan. Torr ved och en yxa för vedklyvning finns i rastplatsernas lider. Att göra upp eld ingår inte i allemansrätten.

När varning för skogsbrand råder är det endast tillåtet att göra upp eld i övertäckta eldstäder försedda med rökkanal. Sådana finns i alla dag- och ödestugor. Då är det inte tillåtet att göra upp eld i vindskydd och på eldplatser utomhus. På [Meteorologiska institutets webbplats](#) kan du kontrollera om det råder varning för skogsbrand.

Plockning av bär och matsvamp är tillåten. Våra friluftsrådgivare kan rekommendera hjortron och traktantareller.

Fiske i form av mete och isfiske är tillåtet enligt allemansrätten i icke-strömmande vatten. För spöfiske krävs att du betalat fiskevårdsavgift. För fiske i strömmande vatten behöver du dessutom ett vattenområdesspecifikt tillstånd som du kan köpa på naturumet. Bra fiskeställen som våra utflyktsrådgivare kan rekommendera är Pärjäinjoki älv eller Lauttalampi sjö.

Jakt får endast idkas av ortsbor.

Avfallshanteringen är vi alla ansvariga för tillsammans eftersom det inte finns någon organiserad avfallshandling i nationalparken. Allt som du bär med dig ut i naturen ska du alltså ta med dig tillbaka igen. Vi blir extra glada om du också plockar upp enstaka skräp som andra glömt efter sig.

Naturen får du inte skada, och du får inte plocka annat än bär och nyttosvampar i nationalparken.

Djur får du inte ofreda, jaga, fånga in eller döda. Undantag är lagligt fångad fisk och mygg. Däremot kan du beundra och titta på alla djur som rör sig fritt så länge du inte stör dem.

Snöskoter får du inte köra i nationalparken, men på andra håll i Syöte finns fina spår avsedda för skoteråkning. Kom dock ihåg att köpa ett spår tillstånd innan du åker. Våra friluftsrådgivare kan rekommendera Syöteympyrä snöskoterled.

Motorfordon får du inte köra i nationalparken.

Kom ihåg etikett i friluftslivet!

1. **Respektera naturen** – ändra inget i den. Håll sällskapsdjur kopplade.
2. **Håll dig till markerade leder** och följ alla regler som gäller färd sätt. Kontrollera om och när det finns begränsningar som gäller vistelsen vid ditt utflyktsmål.
3. **Slå läger endast på anvisade platser.** Diska eller tvätta dig aldrig direkt i vattendrag. Följ reglerna som gäller vid ödestugorna.
4. **Gör upp eld endast där det är tillåtet**, använd helst friluftskök. Gör aldrig upp eld när varning för skogs- eller gräsbrand råder.
5. **Skräpa inte ner.**

Naturen i Lauttalampi – det här kan du se

När glaciären smälte och åsen bildades

Nu vore det intressant att kunna resa ca 10 000 år tillbaka i tiden. På den här platsen utspelade sig då ett naturens skåde-spel som aldrig tidigare skådats. Ska vi resa tillbaka och titta?

Det gör ont när du öppnar ögonen efter tidsresan. Det beror på det starka solljuset som reflekteras i alla riktningar från den vita, till synes oändliga vidden. Har du solglasögon med dig bör du ta på dig dem nu. Vi har anlänt till Veiksel-istiden och står på toppen av en kontinental glaciär. Vid den här tidpunkten har isen täckt Skandinavien och Centraleuropa under 64 000 år, alltså under mycket lång tid.

Men nu håller någonting på att hända, för plötsligt känner du att skorna blir blöta. Till din förvåning upptäcker du att du står mitt i en kall vattenström som bildats på toppen av glaciären. Var kommer den ifrån? Luften håller helt tydligt på att värmas upp. Plötsligt öppnar sig ett gapande hål framför dig. Smältvattnet har bildat en glaciärbrunn där vattnet störtar ner i glaciärens djup. Dånnet från smältvattnet som forsar ner i brunnen är öronbedövande och vattnet stänker omkring dig. Du känner hur det knakar under fötterna. Ett stort isblock bryts loss under dig och störtar rakt in i brunnen gap, och tar dig med sig.

Det känns som om du aldrig slutar falla, samtidigt som brunnen öppning syns som en allt mindre ljuspunkt i fjärran. Så småningom kröker sig tunneln och farten bromsas ner. Du flyter fortfarande framåt med ett enormt tryck tillsammans med vattenmassorna som rör sig genom den isiga tunneln. Ibland ansluter sig andra tunnlar till din kanal, och för med sig ännu mer vatten. Det är mörkt överallt och det forsar och klapprar oavbrutet. Det klapprande ljudet kommer från stenar som flyter med dig i den iskalla strömmen. De krockar med varandra och isen, studsar överallt och mals ner till allt mindre partiklar. Strömmen för inte bara med sig större stenar utan är också grumlig av sand och jord.

Efter många krökar och svängar hör du ett allt högre muller framför dig. Din ström närmar sig huvudströmmen som flyter fram på botten av glaciären. Många andra mindre glaciärälvar

mynnar också ut i den och för med sig oändliga mängder jordmaterial ut i strömmen, och nu också dig. Huvudströmmens kraft är så stor att den med våld drar med sig både vatten och mark. Den för också med sig småsten som slipats loss från berggrunden av glaciären och vattnet.

Efter att ha tumlat runt länge nog i glaciärens enorma stentvätt ser du ljus bakom nästa älvkrök. Plötsligt kastas du ut i en lysande och gnistrande värld. Glaciärströmmen har borrar sig igenom taket på den smältande och allt tunnare glaciären och förvandlats till en enorm isränna. Snart blir rännan bredare och strömmen saktar ner. Jordmaterialet börjar sakta sjunka till botten. Nu är isväggarna borta. Din färd har slutat i en glaciärsjö. Bakom dig ser du den enorma glaciären och älven som forsar ut ur glaciärens inre. Här och där flyter gigantiska isberg som lossnat från glaciären, och på något ställe sticker en fjälltopp upp ur sjön som en ensam ö.

Efter den vilda färden blir du kvar flytande i vattnet, och det känns underbart lugnt och avkopplande. Du har ingen brådska och låter århundraden och årtusenden passera. Under den tiden försvinner isen helt, vattennivån sjunker och marken kommer fram ur vattnet. Då friläggs också den avlånga, uppstickande åsen Pytkynharju – ett mästerverk skapat av glaciärälven. Olika typer av tundravegetation börjar växa där, följt av björkar, tallar och till sist granar. Djur som rådjur, älgar, björnar med flera anländer. Efter dem kommer också människor till området, och plötsligt märker du att du står mitt på en stenåldersboplats. Den läckra doften mat som grillas över en lägereld tränger in i dina näsborrar och du inser hur hungrig du blivit av tidsresan. Nu passar det bra att återvända till nuet och bege dig till Lauttalampi vindskydd för att äta din matsäck!

Obs. Du kan fortfarande se resterna av stenåldersboplatsen mellan den här tavlan och Lauttalampi sjö.

